قاراقاش اۇدانى:

كەدەي وتباسلارى "برىستارىن" مەقتاپ ۇىستاپ، سەنمەدەرى نىعايدى

[بەتاشار]

باس شۇجي شي جينپىڭنىڭ كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ شەشۇشى شايقاسىنىڭ شەشۇشى جەڭسىنە قول جەتكىزۇ اڭگىمە ماجلىسىندە سويلەگەن ماڭزدى ئسوزى بۇكىل پارتياعا، بۇكىل ەلگە، بۇكىل قوعامعا مۇلدەم كەدەيلىككە ەڭ سوڭعى جالپى شابۇلعا ئوتۇدىڭ اتىنا نسقا كەلتىرۇ بۇيرىعىن شعاردى، جاپپاي دوڭگەلەك داۋلەتتى قوعام ورناتۇدىڭ شەشۇشى جەڭسىنە قول جەتكىزۇدىڭ اتوي سالۇ دابىلىن قاقتى. بىل كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ شايقاسىندا جالپى بەتتىك جەڭسكە جەتۇدىڭ ياقتالار جىلى، شينجياڭداعى سوڭعى 10 كەدەي اۇدان تۇگەلدەي "كەدەيدىڭ ىشىندەگى كەدەيى، قيىننىڭ ىشىندەگى قيىنى"، ەڭ ماشاقاتتى بولسا دا، ئسوز جوق، شەشۇگە ئتيىستى ماشاقاتتى ئتۇيىن. بۇگىننەن باستاپ، گازەتىمىز "كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ شەشۇشى شايقاسىنىڭ شەشۇشى جەڭسىنە قول جەتكىزەيىك. جالپى شابۇلعا ئوتۇ" ايدارىن اشىپ، 10 كەدەي اۇدانعا بارىپ جاعداي ۇعىسۇ ارقىلى اۇىر كەدەي وڭىرلەردىڭ ەڭ سوڭعى قامالدى الۇداعى جاندى امالياتتارىن ايگىلەپ، كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ شايقاسىنىڭ جەڭسىنە جەتۇگە سەنىم ۇستەپ، كۇش ۇيىستىرادى.

قاراقاش اۇدانى قاراساي قالاشعى قۇمبويى قىستاعىنىڭ فوتوۋولتىق كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ەلەكتر پۇنكتىندە، وسى پۇنكتتە جۇمىستانعان قىستاق تۇرعندارى فوتوۋولت تاقتاسىنىڭ بەتىندەگى شاڭ ـ توزاڭدى تازالاۋدا (سۇرەت 4 ـ ايدىڭ 21 ـ كۇنى تۇسىرىلگەن).
□ سۇرەتتى گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى ئتلىشى چين مەيحۇا تۇسىرگەن

□ گازەتىمىزدىڭ جالپىلىق اقپارات قۇرالدارى ئتلىشى ۋاڭ يۇيجاۋ

"اسا المايتىن اسۇ جوق، قولدا باردىڭ ئبارىن سالسام دا بۇل اقشانى، ئسوز جوق، قايتارامىن". قاراقاش اۇدانى كۇيا قالاشعى چيپقان قىستاعىنىڭ تۇرعنى روزىنيسا ئومار 2 جلدىڭ الدىندا تۇىسنان قارىز اقشا العاندا وسىلاي ۋادە بەرگەن ەدى. كەدەيلىكپەن ات كەكىلىن كەسسۇگە بەل بايلاعان سول كۇنى روزىنيسا تۇنىمەن كوز ىلمەي، كەدەيلىكتەن قالاي ارىلۇدى ويلاپ شققان.

سول شاقتا، قالاشقتاعى شاعىن، ۇساق كاسىپ باقشاسى جۇمىسشى قابىلداپ جاتقان ەدى، روزىنيسا وعان ىرىقتىلىقپەن تىزىمدەلدى، وسىدان سوڭ تۇرمىس تاسىلىنە بۇكىلدەي بۇرىلىس جاسادى. قازىر ول سىلعان كاسىپ سالاسى جۇمىسشىسىنا اينالدى. "جۇمىس اۇىر ەمەس، ۇيىمە دە جاقسى، ئبىر ايدا 2000 يۇاننان استام ەڭبەكاقى الامىن، بۇل وتكەندەگى 3 ايداعى كىرىسىمەن بارابار"، ـ دەدى روزىنيسا.

قاراقاش اۇدانى تاكلاماكان ئشولىنىڭ جيەگىنە ورنالاسقان، تابيعي شارت ـ جاعدايى ناشار، كەدەيلىك دەڭگەيى اۇىر. كوپ جىل قۇلشىنۇ ارقىلى كەدەيلىكتىڭ تۇىلۇ سالىستىرماسى 2014 ـ جىلعى 35.22%تەن 2019 ـ جىلى 7.1%كە تومەندەدى، دەسەدە ئالى دە 36 مىڭ 419 ادام كەدەيلىكتەن ارىلعان جوق.

كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الىپ، شەشۇشى شايقاستى سوڭعا دەيىن جۇرگىزدى. قازىر قاراقاش اۇدانى كاسىپ سالاسى ارقىلى جۇمىستاندىرۇدى جەبەۋ سندى تەتكتى مەقتاپ يگەرىپ، كەدەي بۇقارانىڭ "برىستارىن" مەقتاپ ۇستاۋىنا مۇمكىندىك جاسادى، تۇراقتى كىرىسى بولاندىقتان، تۇرمىسقا تىڭ ئۇمىت سىيلادى.

كاسىپ سالاسى جۇمىس ورنىن ورنىقتىردى:

ئار وتباسنان، كەم دەگەندە، ئبىر ادام جۇمىستاندى

6 ـ ايدىڭ 18 ـ كۇنى كەشقۇرىم، قاراقاش اۇدانى سايباق اۇلىنىڭ قۇم ايرىق قىستاعى، كۇن باتىپ بارا جاتسا دا جالىنى قايتا قويماعان، كەدەي شارۋا ارزۇگۇل نۇرمامەتتىڭ بارلىق نازارى وتباسىنداعى جۇپار ساڭىراۋقۇلاعىن ەككەن جىلجايعا اۇعان. "قاپىرىق ىستىق ۇزارىپ، جۇپار ساڭىراۋقۇلاعىن ۇزۇگە ۇلگىرمەسەك، ساڭىراۋقۇلاقتىڭ توبەسى ايرىلىپ، سىرتقى كورىنىسىنە نۇقسان جەتپىپ، ساتۇ باعاسىنا نقىال جەتكىزەدى"، ـ دەدى ارزۇگۇل جۇپار ساڭىراۋقۇلاق تەرۇشىلەرگە ابىرجي تاپسىرىپ.

"جۇپار ساڭىراۋقۇلاعى وتە ۇلكەيىپ كەتسە دە بولمايدى، 1 ـ سورتتى ساڭىراۋقۇلاق بوينىنا ساتىپ الۇ ولشەمىنەن اسىپ كەتسە دە جاقسى باعادا ساتا المايمىز"، بۇگىنگى كۇنى اۇداندىعى كاسىپورىندار جۇپار ساڭىراۋقۇلاعىن ئبىر تۇتاس ساتىپ الاتىن بولدى، ئبىر جىلجايدان كەرەتىن جىلدىق تازا كىرىس 10 مىڭ يۇاننان اسادى، ەسەبى شتەي انىق ارزۇگۇل ەرىكسىزدەن ساڭىراۋقۇلاق ئۇزۇ جىلدامدىعىن تەزدەتتى.

"جۇپار ساڭىراۋقۇلاعىن ەكپەسەم، كەدەيلىكتەن قالاي ارىلارىمدى بىلمەيمىن"، ـ دەدى ارزۇگۇل جۇزىندەگى اققان تەردى ئسۇرتىپ، جايدارلانا.

بىلتىر قاراقاش اۇدانى كاسىپ سالاسىنىڭ داموىن سۇيەمەلدەۋ قارجىسنان پايدالانىپ، قاراقاش شۇشاڭ لاۋجۇن ساڭىراۋقۇلاق شارۋاشىلىعى شەكتى سەرىكتەستىگىن قۇرىپ، جىلجاي ەگىنشىلىك بازاسىن سالعان، بىىل تاعى شاعىن دوعاشا قالتقى سالىپ، جەرگىلىكتى ورىندىعى كەدەي بۇقارا كاسىپ سالاسىمەن توعىسىپ، تۇڭعىش رەت اتىزىنان تىس جەردەن كىرىس كىرگىزدى.

جۇپار ساڭىراۋقۇلاق ەگىنشىلىك بازاسىنىڭ ولشەمدەنگەن ساڭىراۋقۇلاق وسكىنىن ئوندىرۇ زاۋودىندا ماشينالار گۇرىلدەپ جاتتى. شارۋالار شرپىلعان جاڭعاق اعاشىنىڭ بۇتاعىنان ساڭىراۋقۇلاق وسكىنى ماتەريالىن جاساۋدا، قىستاق تۇرعندارى ئوندىرىس بازاسىنا كىرىپ جۇمىس ىستەۋنە، سوندای ـ اق ساڭىراۋقۇلاق وسكىنىن ۇيىنە الىپ قايتىپ، اۇلاسىنداعى شاعىن دوعاشا قالتقىدا جۇپار ساڭىراۋقۇلاعىن ەگۇنە دە بولادى. بۇكىل اۇداندا 2000نان استام كەدەي وتباسى جۇپار ساڭىراۋقۇلاعى كاسىپ سالاسىن دامىتۇعا تىكەلەي نەمەسە جاناماالاي قاتىناسىپ، كىرىس ارتتىرۇ ارناسىن كەڭەيتتى.

"قاراقاش اۇدانىندا ادام كوپ، جەر از، كەدەي بۇقارانىڭ جۇمىستانۇىن سان ئتۇرلى ادىسپەن قامتاماسىز ەتۇ ـــ كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قامال الۇ شايقاسىندا جەڭىسكە جەتۇدىڭ تەتگى". قاراقاش اۇدانىدىق پارتكومنىڭ شۇجيى جاڭ گۇانجۇن بىلاي دەدى: مەملەكەتتىك كەڭەستىڭ كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ ـ ورىكەندەتۇ باسشىلىق گرۇپپاسى تۇراقتاندىرعان شايقاسى باسى ـ قاسىندا قاداعالاناتىن 52 كەدەي اۇدانىنىڭ ئبىرى بولعان قاراقاش اۇدانى كاسىپ سالاسى ارقىلى جۇمىستانۇعا جەتەكشىلىك ەتۇدى مەقتاپ يگەرىپ، باستاماشى كاسىپورىندارىدىڭ، كولەمدى كاسىپورندارىدىڭ داموىنا دەم بەرىپ، شارت ـ جاعدايى بار كەدەي وتباسىلاردان، كەم دەگەندە، ئبىر ادامدى جۇمىستاندىرۇدى ىسكە اسىردى.

تۇرعان جەرىندە جۇمىس ورنىن اشتى:

شارۋالار كاسىپ سالاسى جۇمىسشىسىنا اينالدى

قاراقاش اۇدانى كۇيا قالاشعى شاعىن، ۇساق كاسىپ باقشاسىنىڭ ئبىر توقماشىلىق، كيىم ـ كەشەك سەرىكتەستىگىنىڭ تىگىن تاباعى سەحندا گرۇپپا باستىعى ئرابياحان روزىباقىنىڭ تىگىن ماشينىسىنىڭ اينالاسىنا ادامدار جينالىپ الىپتى، جۇمىس ىستەگەن 2 جىلعا تاياۋ ۋاقىتتا ول ەڭ جاقسى قولونەر شەبەرىنە اينالعان، سەحتاعى جاڭا كەلگەن جۇمىسشىلاردىڭ ئبارى ونان ۇيرەنۇدى قالايدى ەكەن.

ئرابياحان كۇيا قالاشعى يىلۇا قىستاعىنداعى كەدەي ەدى، كاسىپ سالاسى جۇمىسشىسىنا اينالاردان بۇرىن كەدەيلىك كەسىرىنەن از ازاپ شەكپەگەن. 2018 ـ جىلى جازدا تاسقىن ئجۇرىپ، سالعان ەگىنىن ويرانداپ، اتىزىندىداعى پىسۇ الدىندا تۇرعان ئبيدايدان ماردىمدى ەشتەڭە الا المايى قالادى، ئرابياحان سوندا دا قايراتىنا كەلىپ، شىدامدىلىق ىستەيدى. جەرگىلىكتى ۇكىمەت ونىڭ شاعىن، ۇساق كاسىپ باقشاسىنان قىزمەت تابۇىنا كومەكتەسەدى، الايدا، ول ىشتەي قوبالجىپ جۇرەدى.

"جۇمىسشى بولىپ كورمەگەنمىن، تەحنيكا دا بىلمەيمىن، الايدا، سناپ كورمەسەم، كەدەيلىكتەن ارىلۇ ورايىنان دا، ۇمتىنەن دە ايرىلامىن". ئرابياحان ىشتەي، ئسوز جوق، جاقسى ىستەيمىن دەپ بەلىن بەكەم بايلايدى.

ئرابياحان شەبەرلىككە جالىقپاي جاتتىعىپ، تەحنيكاعا ئۇڭىلىپ، وتباسى ايەلىنەن تەز ارادا تەحنيكا ترەكتىسىنە اينالىپ، جۇمىستاۋ ارمانىن ورىنداپ قانا قويماي، كەدەيلىكتەن ارىلۇ ارمانىنا دا جەتەيىن دەپ قالدى.

بىىل قاراقاش اۇدانى شاعىن، ۇساق كاسىپ باقشاسى، كاسىپ سالاسى مەن قالانى توعىستىرا دامىتۇدان ۇلگى كورسەتۇ باقشاسى سياقتىلارعا سۇيەنىپ، ايناق كيىم تىگۇ، توقماشىلىق، كيىم ـ كەشەك سياقتى ەڭبەك شوعىرلانعان 62 كاسىپورىندى ەنگىزىپ، "باقشا رايونى + اۇماق زاۋودى + كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحى + كەدەي وتباسى" ۇلگىسىن قولدانىپ، جاقىن ماڭنان، سول جەردەن 20 مىڭ جۇمىس ورنىن اشتى. "ئبىر مۇ 3 فىن جەرگە" ويداعىداي ەگىن سالۇدان سىرت، ئتىپتى دە كوپ "روزىنيسا" كاسىپورىن قىزمەتكەرىنە اينالىپ، تۇراقتى كىرىس ولاردىڭ تىنىش، جايلى تۇرمىس كەشىرۇىنە مۇمكىندىك جاسادى.

جۇمىس ورنىن كوپ ەگىزدى كوبەيتتى:

قىستاق دارەجەلى كاسىپ سالاسى جاڭا ئورىس اشتى

"اۇداندا باستاماشى كاسىپورىن، اۇىلدا كولەمدەنگەن كاسىپورىن بولۇدان" سىرت، قاراقاش اۇدانى "قىستاقتاردا كەدەيلەردى سۇيەمەلدەۋ سەحى، وتباسىلارندا شاعىن شەبەرحانا بولۇداي" داموۇ جۇيەسىن دە بەلسەنە ورناتىپ، اناۇرلىم كوپ كەدەي بۇقارانىڭ جاقىن ماڭنان، سول جەردەن جۇمىستانۇىنا مۇمكىندىك جاسادى.

وبۇلقاسىم گايىت قاراقاش اۇدانى اقساراي اۇىلى ۇزىنارىق قىستاعىنداعى بايۇعا باستاۋشى، بۇرىن باعمىشىلىقپەن شۇعىلدانعان، بىلتىر كاسىپ اۇىستىرىپ تىشقان جابىستىرعىش ساۋداسىمەن شۇعىلداندى. دەسەدە العاشندا ونىڭ تىشقان جابىستىرعىش ساۋداسى تىم ئساتتى بولمادى، كولەمى شاعىن بولعاندىقتان ئوز نشىندە ساتۇدان جاقسارۇ جاعدايى بايقالمادى، سىرتقا ساتۇ جولى دا بولمادى. سونىمەن، قىستاق كادرلارى وبۇلقاسىمدى "شاعىن تولايىم ساتۇدى" "ئرى زاۋودقا" اينالدىرۇعا شابىتتاندىرىپ، قىستاقتا تۇراتىن كادرلار مەن قىستاق "ەكى كوميتەتى" كوپ جاقتان قارىز الىپ، جابدىقتاردى تاپسىرىس بەرىپ ساتىپ الىپ، ونىمدەردى جوبالاپ، سوڭندا ونىڭ اقساراي اۇىلى اندىيگە تشقان جاپسىرعىش جەلىمەن جاساۋ زاۋودىن قۇرۇىنا كومەكتەستى.

وبۇلقاسىم بىلاي دەدى: "زاۋودتاعى جۇمىسشىلارعا ئبىر ايدا ەڭ كەم بولعاندا 1500 يۇان ەڭبەكاقى تاراتامىن. كەي كەزدەرى قىستاقتاعى كەدەي وتباسىلارىن كومەكتەسۇگە شاقىرىپ، كۇننە 80 يۇان بەرەمىن. زاۋودتىڭ ۇسىنىلمى از، ئونىم مولشەرى كوپ، تاپسىرىستىق ساتۇ ۇلگىسىن قولدانعاندىقتان، ونىمدەردىڭ ساتىلمى بارعان ساين جاقسارىپ، قىستاقتاعى كەدەي وتباسىلارىن جۇمىستانۇعا دا تىكەلەي جەتەكتەدى".

ەگىستىك جەرىنەن، ئسوز جوق، قول ۇزۇگە ئتيىستى ەگىنشىلەر بار، قول ۇزۇگە قاجەتسىزدەرى دە بار. بىلتىر شينجياڭ شينشىڭ حۇڭماۋ اۇىل شارۋاشىلىعى عىلىم ـ تەحنيكا شەكتى سەرىكتەستىگى جەردى اينالىمعا سالۇ ئتاسىلى ارقىلى قاراقاش اۇدانى بۇرشاقشى اۇىلىنىڭ جەرىن بىرىكتىرىپ، ەگىنشىلەردىڭ جەرىن اقىلى جالعا الىپ، ەگىنشىلەردى كاسىپورىن قىزمەتكەرلەرى ەتىپ قايتا قابىلدادى.

جەر باياعى سول جەر بولعانىمەن، قىستاق بۇرىنعى قىستاقتان وزگەشە، كىرىس قاينارى اناعۇرلىم كوپ ەگىزدى بولا ئتۇستى. بىىل بۇرشاقشى اۇىلى دوڭاچما قىستاعىنىڭ 4000 نەشە مۇ كەلەتىن اينالىمعا سالىنعان جەرىندە 100 جىلجاي بوي كوتەرىپ، كارتوپ، ئتاتتى كارتوپ، قىزىل بۇرىش سياقتى كوكونىستەر ەگىلىپ، قىستاق تۇرعندارى جەردى جالعا بەرۇ اقىسىنا جانە جۇمىس ىستەۋگە سۇيەنىپ كىرىستەرىن ارتتىردى. "كوكونىس ەگۇدىڭ 3 تە 4 اي جۇمىسشى ىستەتۇ قاۋىرت مەزگىلى بولادى، اي ساين 3000 يۇان كىرىس تابۇعا بولادى". كەدەي شارۋا ئروشان الىم شاقاي باۋىن مەقتاپ بايلاپ، قىزىل بۇرىش اتىزىنا كىرىپ، كىرىستى ارتتىرىپ، بايۇ جولىمەن نىق قادامەن كەتىپ بارادى.

(باسى 1 ـ بەتتە)

تۇسكى استىڭ قاۋىرت مەزگىلى ئوتىپ كەتىسەدە، ئادىلدىڭ اسحاناسىنا كەلۇشىلەردىڭ ايعاى ۇزىلمەدى، سىرتقا تاماق جەتكىزەتىن جىگىت ورىندىقتا تاماقتىڭ شعۇىن توسۇدا. 130 شارشى مەترلىك اسحانادا 7 قىزمەتشى ئادىلدىڭ باسقارۇىندا جۇمىستارىن ئتارتىپتى جۇرگىزۇدە.

ئبىر ايدان استام ۇاقىتتىڭ الدىندا، ئادىل بانكەدەن ئوسمى ۇكىمەت قازىناسىنان تولەنەتىن 50 مىڭ يۇان قارىز اقشا الدى، ول وسى اقشامەن كونەرگەن جابدىقتاردى جاڭالاپ، جاڭا تيجارات تۇرلەرىن قوسپاقشى.

وسى قارىز اقشانى اۇىزعا السا، ئادىل وتە جەلپىنىپ كەتەدى. "ندەت نەپالىنا ۇشراپ، ساۋدا وتكەن جىلعا قاراعاندا سايابىر بولدى. 4 ـ ايدا الۇەمەتتىك اۇماق قىزمەتكەرى ماعان تەلەفون شالىپ، ئوسمى ۇكىمەت قازىناسىنان تولەنەتىن قارىز اقشا قاجەت پە دەپ سۇرادى". ئادىل دەرەۋ ايەلىن ەرتىپ بانكەگە بارىپ، قاتىستى ماتەريالدارىن تاپسىرىپ، 2 كۇندە ـ اق قارىز اقشانى الدى. "جابدىق جاڭالاۋعا قاجەتتى قارجى، دۇكەننىڭ اينالىمىنا قاجەتتى قارجىنىڭ بارلىعى شەشىلدى، وتە قاجەتتى كەزدە بەردى"، ـ دەدى ول.

ئادىلدىڭ ايەلى رايلا تۇرسىنتوحتى كۇيەۇىن اس ـ سۇ ساۋداسىن ىستەۋگە باپ كەلەدى دەپ ويلايدى. "امالى كوپ، ول تاعى وقۇشىلارعا تىمىدىلىك جاسايدى، وقۇشىلارعا ارنالعان تاماق باعاسىن جولعا قويدى، سوندىقتان قاريدارلارىمىز كوبەيىپ كەلەدى"، ـ دەدى رايلا، كۇيەۇى تيجارات جۇرگىزگە جاۋاپتى بولسا، ول قازىنانى جايعاستىرىپ، ەكەۇى ىشتەي سايكەستى.

ئادىل اسحانانىڭ باعا كەستەسىن كورسەتپ تۇرىپ بىلاي دەدى: ادەتتەگى سىير ەتى كەسپە كوجەسىنىڭ قالىپتى باعاسى 8 يۇان، وقۇشىلار باعاسى 6 يۇان؛ قىزارتىپ قۇىرعان سىير ەتى كەسپە كوجەسىنىڭ قالىپتى باعاسى 12 يۇان، وقۇشىلار باعاسى 10 يۇان. تۇسكى اس كەزىندە دۇكەندە قاريدارلار تولىپ وترادى.

سىير ەتى كەسپە كوجەسى عانا بولسا تاعام ئتۇرىنىڭ وتە جالاڭ بولىپ قالاتىنىن ەسكەرگەن ئادىل دۇكەندە مايعا پىسىرعان كاۋاپ ساتا باستادى. بودەنە جۇمرتقاسى، بالىق دوۋفۇى، تاۋىق ساقتاماسى، شايان شەلپەگى... ون نەشە ئتۇرلى كاۋاپ مۇزداتقىشتا تولىپ تۇر، ئار دەستەگى 2 يۇاندىق مايعا پىسىرىلعان كاۋاپ سىير ەتى كەسپەسىنىڭ ولشەمدى قوسىمشاسىنا اينالدى. "قاريدارلار دۇكەنگە كەلگەن سوڭ ئبىر كەسە سىير ەتى كەسپە كوجەسىنە بىرنەشە دەستىك مايعا پىسىرىلعان كاۋاپ جانە بىردە ـ ەكى شاعىن قۇىرماش قوساتىندىقتان ساتىلۇ سوماماسى ئبىر جولاتا جوعارىلادى"، ـ دەدى ئادىل، ـ ساۋدا جۇرگىزۇ ئۇشىن ەپتى دە قاعىلەز بولۇ كەرەك، كوپ وي جۇگىرتىسەڭ بارىپ ساۋدا جاقسى بولادى.

ۇيرەنۇ قىزعىندىلىعى قايتادان قاۋلادى

ئادىل وتباسىنىڭ ماقتانىشى بولاتىن، 1999 ـ جىلى ىشكى وڭىردەگى داشۇەگە قابىلدانىپ، ئبىلىم العان كەزىندە ول وتاندىنىڭ كوركەم جەر ـ سۇىن ارالاپ، كوز ايالسىن كەڭەيتكەن.

2004 ـ جىلى ئادىل مەكتەپ ئبىتىرىپ حوتان قالاسىنا ورالىپ، وتكەرمەلى اۇتوكولىك سەرىكتەستىگىن اشادى، ۇنەمى ىشكى وڭىرلەرگە بارىپ زات ەڭگىزىپ، ساۋداسى بىرتىندەپ قالىپتى جولعا تۇسەدى، تاعى بالا عاشىعىمەن توي جاساپ، سۇيكىمدى سابىلەرى دۇنيەگە كەلەدى.

ئاسلى جاقسى قىزمەت ىستەپ، تاماشا تۇرمىس كەشىرۇگە ئتيىستى ەدى، الايدا ئادىل ۇشقارى يدەيامەن جۇعىمدالادى. ساۋدا ىستەگەن كەزىندە ئادىل كوپتەگەن ادامدارمەن تانىسىپ، ابايسىزدا كەيبىر ۇشقارى يدەيا ونىڭ تۇرمىسىنا ارالاسىپ كەتەدى. "تويدا كۇلۇگە بولمايدى، ولىمدە جىلاۋعا بولمايدى"، "ايەلدەر ۇيدەن شعىپ قىزمەت ىستەسە بولمايدى، تاپقان اقشاسىن جۇمساسا بولمايدى" سياقتى ايتىلمىس "قاعيدا" ئادىلدىڭ ويىن تورلاي باستايدى. ول كەزدەردە اينالاسىنداعى ادامدارىنىڭ اراق ئشىپ، تەمەكى شەككەنىن كورسە ولارمەن قاقتىعىسىپ قالادى. ايەلىنىڭ دۇكەنگە كومەكتەسىپ جۇرگەنىن كورسە، ئادىل ونى ۇيگە قايتارىپ جىبەرەتىن، ول ايەل ادام ئجۇزىن كورسەتپ جۇرسە بولمايدى دەپ قارايدى. وسىنىڭ كەسىرىنەن ئاسلى كوڭىلدەرى جاراسقان ەكەۇى ۇنەمى ۇرىسىپ قالادى، اۇەلى، بىرنەشە رەت قول جۇمساۋعا دا شاق قالدى، ساۋداسىن دا جالعاستى ىستەي المادى.

ئادىلدىڭ اكە ـ شەشەسى ۇلىنىڭ وزگەرىسىن كورىپ ىشتەي قاتتى ابىرجيدى، ولار الۇەمەتتىك اۇماق كادرلارىن كومەككە شاقرادى. كوپشىلىك كۇش قوسىپ اقىل ايتۇىنىڭ ارقاسىندا، ئادىل حوتان قالاسىنداعى كاسىپتىك شەبەرلىككە تاربيەلەۋ ـ باۋلۇ ورتالعىنا بارىپ ۇيرەنۇگە بەكيدى.

اراعا كوپ جىل سالىپ مەكتەپ تابالدىرىعىن قايتا اتتاعان ئادىل ىشتەي ابىرجىپ قالادى، الايدا باۋلۇ ورتالعىنىڭ تازا دا رەتتى ورتاسىن كورگەندە، سونىمەن قوسا وقىتۇشىلاردىڭ سابىرلىلىقپەن دەن قويا جەتكىزىلىك ەتۇىندە، ئادىلدىڭ ۇيرەنۇگە دەگەن قىزعىندىلىعى قايتادان قاۋلايدى. باۋلۇ ورتالعىندا ول وزگە ۇيرەنۇشىلەردىڭ مەملەكەتتە ئبىر تۇتاس قولدانىلاتىن ئتىل ـ جازۇدى ۇيرەنۇنە ىرىقتىلىقپەن كومەكتەسىپ، زاڭ بىلىمدەرىن مۇقياتتىلىقپەن بىرگە ۇيرەنەدى. ۇيرەنۇ ارقىلى، ول ادامدى الجاستىراتىن داڭقىرتتاردىڭ تۇگەلدەي ساندىراق ەكەنىن انىق ۇعىنادى، ايەلىنە كوپ نارسەگە قارىزدار ەكەنىن سەزىنىپ، ورنىن تولتىرۇعا قۇلشىنۇعا بەكىپ، تاعى دا وتباسىنىڭ ماقتانىشىنا اينالادى.

جۇرەگىمدە ايتىپ جەتكىزە المايتىن باقىت سەزىمى بار

2018 ـ جىلى باۋلۇ ورتالعىنان وقۇ تاۋسقان سوڭ، الۇەمەتتىك اۇماق قىزمەتكەرلەرىنىڭ كومەكتەسۇىندە ئادىل 100 مىڭ يۇان جۇمساپ حوتان قالاسىندا وسى سىىر ەتى كەسپە كوجەحاناسىن وتكىزىپ الادى.

"اسحانانىڭ كولەمى ۇلكەن، الدىڭعى زالى مەن ارتقى اسحانانىڭ ورنالاسۇى ۇيلەسىمدى، تاعى ورتالىق اۇا رەتتەگىش بار. اسحانا جولعا جاقىن، ماڭايىندا مەكتەپ بار، ۇيگە دە جاقىن". ئادىل وسى اسحاناعا وتە رازى. كوپ جىلدىق ساۋدا ىستەگەن تاجىريبەسىنە سۇيەنىپ، ئادىل تەز ارادا تيجارات جۇرگىزۇ امالدارىن تابادى.

دۇكەننىڭ اس ـ سۇ قۇرىلىمى وتە جالاڭ، سىىر ەتى كەسپە كوجەسى مەن سۇىق قۇىرماشتىڭ ئتۇرى از. ماڭايداعى وسىنشاما كوپ تۇرعىندار بىناسىن كورىپ، ئادىل تاڭعى اس قوسۇعا بەكيدى. اس جۇا جۇمىرتقا ئمانتىسى، سىىر ەتى ئمانتىسى، شايعا پىسىرىلعان جۇمىرتقا... ئادىل تاڭعى اس تۇرلەرىن ئبىر ـ بىرلەپ ساناپ قويادى. كەيىن تاعى مايعا پىسىرىلعان كاۋاپ، سالقىن كەسپە، قۇرعاق قۇىرىلعان سىىر ەتى كەسپەسى سياقتى اس تۇرلەرىن قوسىپ، لاعىمان سوزاتىن 3 اسپاز، 4 كۇتۇشى قابىلدايدى.

ساتىلۇ مولشەرىن ارتتىرۇ ئۇشىن، ئادىل تاماق جەتكىزەتىن 6 ـــ 7 سەرىكتەستىكپەن سەلبەستىك جاسىپ، دۇكەنگە ئتۇرلى تاماق جەتكىزۇ تەكشەلەرىنىڭ ەكى ولشەمدى كودىن قويادى.

سىىر ەتى كەسپە كوجەسىن سىرتقا جەتكىزۇ قولايسىز بولعاندىقتان، ئادىل سورپاسى مەن كەسپەسىن بولەك سالاتىن ارناۋلى قوراپ تابادى، ۇستىڭگى جاعىنا كەسىپ سالىپ، تۇتىنۇشىلار تاماق جەگەن كەزدە جايلى سەزىنەدى. ئادىل 80 تيىندىق اس قورابىن ئوزىنىڭ تيجارات نارقىنا قوسىپ، ارتىق اقشا المايدى، سىرتقا تاماق جەتكىزۇ تاپسىرىسى ۇزدىكسىز ارتادى. قازىر اينا سىرتقا تاماق جەتكىزۇ مولشەرى جالپى تيجارات سوماسىنىڭ ۇشتەن ئبىرىن ۇستايدى.

وتكەرمەلى اۇتوكولىك دىرەكتورىنان اسحانا قوجايىنى بولۇعا دەيىن، ئادىل وزگەرىستىڭ زور ەكەنىن سەزىندى. "بۇرىن وتكەرمەلى اۇتوكولىك تيجاراتىن ىستەگەن كەزدە جۇمىسقا ۇاعىندا كەلىپ ـ كەتۇشى ەدىم، ال اسحانا وعان كەلمەيدى، وتە پىسقىتقى قاجەت ەتەدى". ئبىر كۇن بۇرىن كەشتە ول الدىن الا تولايىم ساتۇ بازارىندا ساۋداگەر لاۋفاڭعا تەلەفون بەرىپ، قارسى جاققا قاندداي كوكونىس دايىندالۇ كەرەك ەكەنىن ايتىپ، كەلەسى كۇنى تاڭەرتەڭ ساعات 7، 8دە بارىپ زات اكەلەدى.

"ئار كۇنى اسحانادا تاماق ئىشۇدىڭ 4 رەت قاۋىرت كەزى بولادى، تاڭەرتەڭ، تۇس، كەش، جانە تۇنگى اس، ئتۇن جارىمى ساعات 12دەن كەيىن اسحانانى جاۋىپ ۇيگە قايتامىز". شەشەسى جۇلدىز راحىم ادىلگە قاتتى جانى اشيدى، ۇنەمى كەلىپ كومەكتەسپ تۇرادى. ئادىل بىلاي دەدى: بۇكىل وتباسىمداعىلاردىڭ اسحانادا قاربالاس جۇرگەنىن كورگەندە، جۇرەگىمدە ايتىپ جەتكىزە المايتىن باقىت سەزىمى تۇندايدى.